

การเรียนรู้สู่ภัยธรรมชาติ

ภัยแล้ง ฝนแล้ง และฝนทิ้งช่วง

ฝนทิ้งช่วง: ช่วงเวลาที่ไม่มีฝนตกเลยในฤดูฝน

ภัยแล้ง: อากาศร้อนจัด ดินแห้งแตก แหล่งน้ำแห้งขอด พืชผลเสียหาย

ฝนแล้ง: ปริมาณฝนน้อยไม่สม่ำเสมอ

ฝนทิ้งช่วง: ทำให้ภัยแล้งรุนแรงขึ้น

สถานการณ์

ภัยแล้ง: ส่งผลกระทบต่อเกษตร น้ำประปา ระบบนิเวศ และเศรษฐกิจ

ฝนแล้ง: ขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและการเกษตร

ฝนทิ้งช่วง: ทำให้ภัยแล้งรุนแรงขึ้น

แนวทางการป้องกัน

-ระดับบุคคลและชุมชน: ออมน้ำ ใช้ประหยัด ปลูกพืชทนแล้ง สร้างฝายชะลอน้ำ อนุรักษ์ป่าไม้

-ระดับรัฐบาล: วางแผนบริหารจัดการน้ำ สร้างแหล่งกักเก็บน้ำ

พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรที่ใช้น้ำน้อย ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้

วาทภัย

วาทภัย หมายถึง ภัยพิบัติที่เกิดจากพายุลมแรง ทำให้เกิดความเสียหายต่ออาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ

ลักษณะ

ลมพัดแรง: ความเร็วลมสูง อาจพัดต้นไม้ล้ม อาคารเสียหาย

ฝนตกหนัก: ทำให้น้ำท่วมฉับพลัน ดินสไลด์

ฟ้าผ่า: เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

คลื่นลมแรง: ทำให้เรืออับปาง ชายฝั่งพังทลาย

สถานการณ์

ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน: อาคารพัง

เสียหาย คนบาดเจ็บ เสียชีวิต

การสื่อสารขัดข้อง: เสาไฟฟ้าล้ม ทำให้ไฟฟ้าดับ

การคมนาคมติดขัด: ถนนขาด สะพานพัง

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ: พืชผลเสียหายการผลิตหยุดชะงัก

แนวทางการป้องกัน

ติดตามข่าวสาร: ฟังข่าวพยากรณ์อากาศอย่างใกล้ชิด

เตรียมความพร้อม: เตรียมเสบียงอาหาร ยารักษาโรค ไฟฉาย วิทย์

ตรวจสอบบ้าน: ตรวจสอบความแข็งแรงของบ้าน ป้องกันหลังคาปลิว

หลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยง: อยู่ห่างจากต้นไม้ใหญ่ ป้ายโฆษณา

ปฏิบัติตามคำแนะนำ: ปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดินโคลนถล่ม

ดินโคลนถล่ม คือ ภัยธรรมชาติที่เกิดจากการที่มวลดินและหินเคลื่อนตัวลงมาตามความลาดชันอย่างรวดเร็ว มักเกิดหลังฝนตกหนักหรือแผ่นดินไหว

ลักษณะ

ความเร็ว: เร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำและความลาดชัน

ขนาด: ตั้งแต่เล็กจนถึงใหญ่

วัสดุ: ดิน หิน ต้นไม้

ความเสียหาย: ทับถมบ้านเรือน ทำลายถนน

สถานการณ์เสี่ยง

พื้นที่ลาดชันสูง: ภูเขา เนินเขา

ดินร่วนซุย: ดูดซับน้ำมาก

ป่าไม้ถูกทำลาย: รากไม้ยึดดินไม่ดี

ตัดชันบันได: เพื่อการเกษตรหรือก่อสร้าง

ช่วงฝนตกหนัก: ดินอิ่มตัวน้อย

แนวทางป้องกัน

-หลีกเลี่ยงสร้างบ้านในพื้นที่เสี่ยง

-ยึดดิน ลดความเสี่ยง

-สร้างระบบระบายน้ำลดปริมาณน้ำในดิน

-ติดตั้งระบบเตือนภัยแจ้งเตือนประชาชน

-ติดตามสภาพอากาศเตรียมพร้อมรับมือ

-ศึกษาและฝึกอบรมรู้วิธีปฏิบัติตัว

ไฟฟ้า

ไฟฟ้า คือไฟที่ลุกไหม้เชื้อเพลิงตามธรรมชาติในป่า เช่น ใบไม้แห้ง กิ่งไม้ ต้นไม้

โดยไม่มีการควบคุมและลุกลามอย่างรวดเร็ว สามารถเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายประการ ทั้งจากธรรมชาติและจากฝีมือมนุษย์

ลักษณะของไฟฟ้า

ความรุนแรง: ไฟฟ้าสามารถมีความรุนแรงแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับชนิดของเชื้อเพลิง สภาพอากาศ และภูมิประเทศ

ความเร็วในการลุกลาม: ไฟฟ้าสามารถลุกลามได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสภาพอากาศร้อน และแห้งแล้ง

ผลกระทบ: ไฟฟ้าก่อให้เกิดความเสียหายต่อป่าไม้ สัตว์ป่า และทรัพย์สินของมนุษย์ รวมถึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศและภาวะโลกร้อน

สถานการณ์ของไฟฟ้าทั่วโลก

ความถี่: ไฟฟ้าเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั่วโลก โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

แนวทางการป้องกันไฟฟ้า

- ระดับบุคคล:งดสูบบุหรี่ในป่า
- ระมัดระวังในการจุดไฟ
- ตรวจสอบอุปกรณ์ทำอาหารให้เรียบร้อย
- รายงานเหตุไฟฟ้าทันที

ระดับชุมชน:

- จัดทำแนวกันไฟ
- กำจัดวัชพืชและเศษใบไม้
- ร่วมกันเฝ้าระวังและดับไฟฟ้า

ระดับประเทศ:

-กำหนดนโยบายและกฎหมายป้องกันและควบคุมไฟฟ้า

-สร้างระบบเตือนภัยและเฝ้าระวังไฟฟ้าพัฒนาเทคโนโลยีในการดับไฟฟ้า

การป้องกันไฟฟ้าเป็นความรับผิดชอบของทุกคน

การร่วมมือกันจะช่วยลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติครั้งใหญ่ได้

หมอกควัน

หมอกควันคือ มลพิษทางอากาศชนิดหนึ่ง เกิดจากการสะสมของควันและฝุ่นละอองในอากาศ โดยส่วนใหญ่มาจากการเผาไหม้ เช่น การเผาป่า, การเผาขยะหรือควันจากโรงงาอุตสาหกรรม

ลักษณะของหมอกควัน

ทัศนวิสัยไม่ชัดเจน: อากาศขุ่นมัว มองเห็นได้ไม่ไกล

กลิ่นเหม็น: มีกลิ่นเหม็นฉุนจากควันและสารเคมี

แสบตา คอแห้ง: สารมลพิษระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ

สีของท้องฟ้าเปลี่ยนแปลง: ท้องฟ้าขมุกขมัว ไม่สดใส

สถานการณ์หมอกควัน

ฤดูแล้ง: มักเกิดปัญหาหมอกควันรุนแรง เนื่องจากอากาศแห้งและมีการเผาป่า

พื้นที่อุตสาหกรรม: โรงงานปล่อยควันและสารพิษสู่ชั้นบรรยากาศ

เมืองใหญ่: ปริมาณรถยนต์มาก ทำให้เกิดมลพิษจากควันเสีย

แนวทางการป้องกันหมอกควัน

-ระดับบุคคล: หลีกเลี่ยงการออกนอกบ้านโดยเฉพาะในช่วงที่มีหมอกควันหนาแน่น

สวมหน้ากาก: ช่วยป้องกันฝุ่นละอองเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจ

ปิดประตูหน้าต่าง: เพื่อลดการสัมผัสกับมลพิษ

-ระดับชุมชน: ร่วมกันรณรงค์: ลดการเผาป่า เผาขยะ

ปลูกต้นไม้: ช่วยดูดซับมลพิษ

-ระดับประเทศ: บังคับใช้กฎหมาย: ควบคุมการปล่อยมลพิษจากโรงงาน

ส่งเสริมพลังงานสะอาด: ลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

แผ่นดินไหว

ความหมายแผ่นดินไหว คือ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดจากการสั่นสะเทือนของพื้นดิน
เนื่องจากการปลดปล่อยพลังงานสะสมภายในโลกออกมาอย่างฉับพลัน
มักเกิดจากการเคลื่อนตัวของแผ่นเปลือกโลก

ลักษณะของแผ่นดินไหว

จุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว: จุดที่เกิดการแตกหักของหินใต้ดิน, จุดบนผิวดินที่อยู่ตรงกับจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวคลื่นไหวสะเทือน

สถานการณ์

อาคารบ้านเรือนพังทลาย: สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ดินถล่ม: เกิดขึ้นในบริเวณที่มีความลาดชัน

สึนามิ: คลื่นขนาดใหญ่ที่เกิดจากแผ่นดินไหวใต้มหาสมุทร

ไฟไหม้: เกิดจากการระเบิดของท่อแก๊สหรือไฟฟ้าขัดข้อง

แนวทางการป้องกันและรับมือแผ่นดินไหว

-เตรียมชุดปฐมพยาบาล, ไฟฉาย, วิทยุ, อาหารและน้ำดื่มสำรอง

-ฝึกซ้อมการอพยพหนีภัยระหว่างเกิดแผ่นดินไหว

-หาที่หลบภัยใต้โต๊ะแข็งแรง หรือข้างผนังรับน้ำหนัก

-อยู่ห่างจากหน้าต่าง, ประตูแก้ว, และสิ่งของที่อาจตกลงมา

-หลังเกิดแผ่นดินไหว:

ตรวจสอบความเสียหายของอาคาร

ฟังประกาศข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หลีกเลี่ยงการเข้าไปในอาคารที่เสียหาย

สึนามิ

ความหมายของสึนามิ เป็นคำที่มาจากภาษาญี่ปุ่น หมายถึง

คลื่นยักษ์ที่เกิดจากการสั่นสะเทือนใต้มหาสมุทร เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด

หรือดินถล่มใต้น้ำทำให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่เคลื่อนที่เข้าสู่ชายฝั่งด้วยความเร็วสูงและพลังทำลายล้างมหาศาล

ลักษณะของสึนามิ

-คลื่นยาว: คลื่นสึนามิมีความยาวคลื่นมาก ทำให้ในทะเลเปิดคลื่นจะดูเหมือนคลื่นขนาดเล็ก

แต่เมื่อเข้าใกล้ชายฝั่งจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

-ความเร็วสูง: คลื่นสึนามิสามารถเคลื่อนที่ได้เร็วกว่าเครื่องบินเจ็ทเมื่อเข้าใกล้ชายฝั่งความเร็วจะลดลงแต่ความสูงจะเพิ่มขึ้น

-พลังทำลายล้างสูง: คลื่นสึนามิมีพลังงานมหาศาล สามารถพัดพาสิ่งของและผู้คนได้ไกล และทำลายสิ่งก่อสร้างได้อย่างราบคาบ

สถานการณ์ที่เกิดสึนามิ

•แผ่นดินไหวใต้มหาสมุทร: เป็นสาเหตุหลักของการเกิดสึนามิ

โดยเฉพาะบริเวณรอยต่อของแผ่นเปลือกโลก

•ภูเขาไฟระเบิดใต้น้ำ: การระเบิดของภูเขาไฟใต้น้ำสามารถก่อให้เกิดคลื่นสึนามิได้

•ดินถล่มใต้น้ำ: การเคลื่อนตัวของดินใต้ทะเลสามารถกระตุ้นให้เกิดคลื่นสึนามิได้

แนวทางการป้องกันสึนามิ

-ติดตามข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

-สังเกตสัญญาณเตือน: หากมีการประกาศเตือนสึนามิ ให้รีบอพยพไปยังพื้นที่สูง

-รู้เส้นทางหนี: ศึกษาเส้นทางหนีที่ปลอดภัยล่วงหน้า

-เตรียมพร้อมชุดปฐมพยาบาลและสิ่งของจำเป็น: เตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้าในกรณีที่ต้อง

อุทกภัย

อุทกภัย หมายถึง ภัยพิบัติที่เกิดจากน้ำท่วม หรือน้ำป่าไหลหลาก ซึ่งอาจเกิดจากฝนตกหนักต่อเนื่อง พายุ น้ำทะเลหนุนสูง หรือการแตกพังของเขื่อน ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของอุทกภัย

น้ำท่วมฉับพลัน: เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มักเกิดจากฝนตกหนักในพื้นที่สูง

ทำให้น้ำไหลบ่าลงสู่พื้นที่ต่ำอย่างรวดเร็ว

น้ำท่วมขัง: เกิดจากน้ำท่วมขังในพื้นที่เป็นเวลานาน อาจเกิดจากระบบระบายน้ำไม่ดี หรือปริมาณน้ำฝนมากเกินไป

น้ำป่าไหลหลาก: น้ำไหลเชี่ยวกรากจากภูเขาสูง

สู่พื้นที่ราบ มักเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝน

สถานการณ์ที่เสี่ยงต่ออุทกภัย

พื้นที่ลุ่มต่ำ: เช่น ริมแม่น้ำ หนอง บึง

พื้นที่ที่มีป่าไม้ถูกทำลาย: ทำให้น้ำไหลบ่าได้เร็ว

พื้นที่ที่มีระบบระบายน้ำไม่ดี: ทำให้น้ำท่วมขังได้ง่าย

พื้นที่ที่มีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างปิดกั้นทางน้ำ: ทำให้น้ำไหลไม่สะดวก

แนวทางการป้องกันอุทกภัย

เตรียมความพร้อม: ติดตามข่าวสารอากาศ สร้างที่กำบังที่สูง เก็บของสำคัญไว้ในที่สูง

ปรับปรุงระบบระบายน้ำ: ขุดลอกคูคลอง ทำความสะอาดท่อระบายน้ำ

ปลูกป่า: ช่วยดูดซับน้ำและป้องกันการกัดเซาะ

สร้างเขื่อนกันน้ำ: ป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่เสี่ยง

สร้างบ้านให้สูง: ลดความเสียหายจากน้ำท่วม

อพยพ: เมื่อได้รับคำเตือนให้รีบอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัย